

Uppföljning av förbättringsarbete Diabetes i primärvården med personer med diabetes som partner i processen

Kaija Seiboldt, Diabetessjuksköterska, distriktssköterska Msc; Nouha Saleh Stattin, Diabetessjuksköterska, PhD; Marina Stenbäck, Diabetessjuksköterska, distriktssköterska MSc; Marianne Pegelow, Diabetessjuksköterska, distriktssköterska MSc.

Bakgrund

God glukoskontroll är avgörande för att minska risken för diabeteskomplikationer hos personer med typ 2-diabetes. Nationella utvärderingar visar att det finns behov att förbättra vården för alla patienter med särskilt för de med ett riskfyllt HbA1c över 70 mmol/mol.

En strukturerad vård i kombination med att personen själv är delaktig i vården och behandlingen ökar möjligheten till god och jämlik vård. Ett exempel är ett projekt på STENO diabetes center Köpenhamn som startade januari 2019. Personen med diabetes är delaktig i organisationen av diabetesvården som sträcker sig från hr lokalerna ska se ut och hur behandlingen ska utformas utifrån deras behov och livssituation.

Tidigare resultat från pilotprojekt (2015) har visat förbättring av den metabola kontrollen, men kunskap om hur personen upplever förändringar och hur det påverkat deras välbefinnande genom förbättringsarbetet. Detta har lett till insikt om att personer med diabetes inte är delaktiga i förbättringsprocessen.

Syfte

Att tillsammans med personer med diabetes utforska om en strukturerad diabetesvård möter de behov som önskas för att öka möjligheten till personcentrerad och jämlik vård

Metod

Förbättringsarbetet har pågått sedan 2015 som är en förlängning av det arbete som genomfördes i 4D projektet (Samarbetsprojekt mellan SLL och Karolinska institutet). Metoden är delvis i linje med PDSA hjulet och Interprofessionellt lärande och samarbete (IPLS). Workshops (4 träffar + uppföljningsträff) erbjuds och genomförs av Akademiskt Primärvårdscentrum – Kunskapsteam diabetes för de vårdcentraler som är intresserade. I samband med workshop presenteras och diskuteras enhetens (Nationella diabetesregistret) NDR data. Enheten får fylla i ett analysverktyg som speglar hur diabetesvården är organiserad.

Representanter från Stor Stockholms Diabetesförening (SSDf) har varit med på några workshops för att få en bild av hur det går till samt kunnat ge synpunkter till vårdcentralen. Berörd vårdcentral tillfrågades om SSDf kunde vara med. Representanterna och den externa handledaren har reflektioner efter workshops.

Kvalitativa metoder kommer att användas. Datainsamling via intervjuer med personer med diabetes och personal planeras efter förbättringsarbeten. Dataanalys sker enligt innehållsanalys.

Preliminära resultat

Antal vårdcentraler som har genomfört förbättringsarbetet från 2015 till dec- 2018 är 40 st. Av dessa hade 24 vårdcentraler 12% av diabetespatienterna med HbA1c över 70 mmol/mol, , vilket innebär att även vårdcentraler med god kontroll ville genomföra workshops. Genom workshops ges en tydlig beskrivning av hur enhetens arbete med diabetesvård är organiserad och det blir även tydligt vilka

förbättringsmöjligheter som behöver göras. En detaljerad handlingsplan upprättades om vad, vem och när åtgärden skulle ske. Uppföljningsbesök bokas efter 6-8 månader och NDR resultat diskuteras fortlöpande. Ledningens prioritet och ansvarsfördelning hade mest fokus. Flertalet vårdcentraler ser förbättringar av NDR resultat och förändring av arbetsstrukturen.

Tabell: Exempel från NDR data på olika vårdcentraler

Vårdcentral	HbA1C > 70 2015	2016	2017	2018
1	23.3	24.0	20.6	18.2
2	16.3	17.5	16.2	12.3
3	17.3	10.7	6.6	10.9
4	17.1	16.7	17.4	12.6
4	10.0	10.8	7.1	5.6
5	12.6	15.7	10.6	6.4
6	18.0	11.7	10.6	11.1

Hinder som deltagarna uppgav var att de inte fortsatte med sin handlingsplan pga personalomsättningar eller tidsbrist. Ett långsiktigt förhållningssätt i sitt förbättringsarbete behövs för ett mer varaktigt resultat.

Preliminära resultat visar liknande resultat som tidigare projekt. Många har ambitioner att förbättra vården men olika hinder kommer emellan. Med relativt enkla medel kan man förbättra sina resultat bara man tar sig tid att börja och att patientperspektivet inte var tillräckligt. Patientrepresentanterna beskriver att de har lär sig massor om diabetesvården utifrån professionens perspektiv och verklighet. Men utifrån flera synvinklar kan vi utveckla diabetesvården mer personcentrerat och jämlikt.

” Patientperspektivet på utveckling av diabetesvården på en vårdcentral kanske inte alltid är samma som personalens själva identifierar. Det ska bli spännande att ta detta vidare och se hur vi på bästa sätt får in detta i utvecklingsarbetet. För vem utvecklas vården och varför, vem avgör om vården blivit bättre och så vidare”.

Fortsatt förbättringsarbete

Patientföreningens samarbete och personer med diabetes arbete ska redovisas. Fortsatt revidering av de olika verktyg som används sker regelbundet. En gång per år kommer vårdcentralerna att erbjudas en utbildningsdag inom förbättringsarbete och de kan utbyta erfarenheter mellan varandra samt att årliga uppföljningsbesök erbjuds. Samarbetet med patientföreningen och personer med diabetes fortskrider som planerat.

Resultatet från förbättringsarbetet kommer att redovisas. Resultaten från de första 12 vårdcentralernas förbättringsarbete är skickad till en vetenskaplig tidsskrift. Bokning av nya vårdcentraler som visat intresse sker fortlöpande. Akademiskt Primärvårdscentrums uppdrag är att stödja, genomföra fortbildning och anordna nätverksträffar, vilket går i linje med förbättringsarbetet.

Sammanfattning: De 40 vårdcentraler som genomfört förbättringsarbetet indicerar att de resultaten överensstämmer med de första vårdcentralernas resultat. Utveckling och förbättringsarbete behöver prioriteras fortlöpande, då strukturen i primärvården förändras samt ny evidens och nya kunskaper skapar utvecklingsmöjligheter.

Representanter från personer med diabetes bör finnas med i planeringen av utvecklingsarbete för att bättre lyckas med planerade resultat.

Kaija Seiboldt	kaija.seiboldt@sll.se
Nouha Saleh Stattin	nouha.saleh-stattin@sll.se
Marina Stenbäck	marina.stenback@sll.se
Marianne Pegelow	marianne.pegelow@sll.se

Akademiskt Primärvårdscentrum, Kunskapsteam Diabetes